

MUISTIO

19.5.2020

ALUEELLISEN VALMISTELUN JAOSTO

Aika: tiistai 12.05.2020 klo 10:00–14:00

Paikka: Skype-kokous

Läsnä	Kari Hakari, osastopäällikkö, STM, pj (kohdat 5-8)	(x)
	Taru Koivisto, johtaja, STM, pj (kohdat 1-4)	(x)
	Vuokko Lehtimäki, erityisasiantuntija, STM	(-)
	Kristiina Mukala, lääkintöneuvos, STM	(x)
	Jaska Siikavirta, johtaja, STM	(-)
	Ville-Veikko Ahonen, finanssineuvos, yksikön päällikkö, VM	(x)
	Tomi Hytönen, budjettineuvos, yksikön päällikkö, VM	(x)
	Janne Koivukoski, pelastusneuvos, SM	(x)
	Kimmo Parhiala, yksikön päällikkö, THL	(x)
	Sirkku Pikkujämsä, ylilääkäri, THL	(x)
	Päivi Husman, johtaja, Työterveyslaitos	(x)
	Tarja Myllärinen, johtaja, Kuntaliitto	(x)
	Karri Vainio, erityisasiantuntija, Kuntaliitto	(x)
	Aija Tuimala, projektipäällikkö, KT Kuntatyönantajat	(x)
	Markku Mäkijärvi, johtajaylilääkäri, HUS	(x)
	Anna Arola-Järvi, kehittämisjohtaja, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	(x)
	Jaakko Herrala, sote-muutosjohtaja, Pirkanmaan liitto	(x)
	Ilkka Pirskanen, toimitusjohtaja, Siun Sote	(x)
	Kirsti Ylitalo-Katajisto, hyvinvointijohtaja, Oulun kaupunki	(x)
	Juha Jolkkonen, toimialajohtaja, Helsingin kaupunki	(x)
	Taru Kuosmanen, hyvinvointijohtaja, Tampereen kaupunki	(x)
	Kati Kallimo, toimialajohtaja, Jyväskylän kaupunki	(x)
	Anna-Kaisa Pusa, kaupunginjohtaja, Kurikan kaupunki	(x)
	Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja, Kangasalan kaupunki	(x)
	Tiina Heikka, kunnanjohtaja, Lapinjärven kunta	(-)
	sij: Olli Riikonen, kunnanjohtaja, Tohmajärven kunta	(x)
	Marina Kinnunen, sairaanhoitopiirin johtaja, Vaasan sairaanhoitopiiri	(x)
	Jani Pitkänen, pelastuskomentaja, Helsingin kaupungin pelastuslaitos	(x)
	Jari Sainio, pelastusjohtaja, Varsinais-Suomen pelastuslaitos	(x)
	Olli-Pekka Ojanen, pelastusjohtaja, Pirkanmaan pelastuslaitos	(x)
	Jukka Koponen, pelastusjohtaja, Pohjois-Savon pelastuslaitos	(x)
	Petteri Helisten, pelastusjohtaja, Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	(x)
	Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM	(x)
	Pilvi Rantanen, erityisasiantuntija, STM	(x)
	Antto Korhonen, erityisasiantuntija, VM	(x)
	Krista Björkroth, suunnittelija, STM	(x)
Erikseen kutsuttuna:	Unto Häkkinen, tutkimusprofessori, THL	(x)
	Sonja Kärkkäinen, viestintäsuunnittelija, STM	(x)
	Maria Nousiainen, projektisihteeri, STM	(x)

Heta Hytönen, asiantuntija, STM	(x)
Emmi Korkalainen, suunnittelija, STM	(x)
Vappu Vienamo, viestintäasiantuntija, STM	(x)

Käsitellyt asiat

Varapuheenjohtaja Taru Koivisto avasi kokouksen. PJ Kari Hakari on estynyt kokouksen alusta. Tuotiin tiedoksi Kari Hakarin uusi tehtävä STM:n osastopäällikkönä. Hakari jatkaa alueellisen valmistelun jaoston puheenjohtajana.

Hyväksyttiin kokouksen esityslista ja edellisen kokouksen muistio.

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Erityisasiantuntija Antti Kuopila STM:stä kävi läpi jaoston alueellisen edustavuuden (Liite 1). Todettiin jaoston kattavan erä-alueet, Helsingin, suurten kaupunkien, maakuntakeskuksien, seutukaupunkien, kehyskuntien, pienten kuntien, sairaanhoitopiirien johtajien ja pelastuslaitoksien edustuksen.

Käytiin läpi ennakkotehtävät ja jäsenten toiveet ja teemat jaoston toimintaa ja työtapoja kohtaan. Erityisesti avoin toiminta ja vuoropuhelu, sote-uudistuksen ajankohtaisen tiedon levittäminen, kuntien äänen esille tuominen ja vahvistaminen, teemojen valmistelu ja pelastustoimen huomiointi nousivat esille.

2. Ennakkotehtävän läpikäynti: Tiekartta

Esiteltiin tiekartta (Liite 2) maakuntien perustamiseen ja järjestämisvastuun siirtymiseen. Todettiin, että palautteen mukaan enemmistö oli tyytyväisiä tiekartan vaiheistukseen ja kokonaisuuksien jaotteluun, ja että lainsäädännön etenemisen tarkentuessa tiekartta tarkentuu. Edellisen uudistuksen tiekartasta haluttiin tiivistää nykyisen tiekartan malliin ja niputtaa kokonaisuuksia entistä tarkoituksenmukaisemmin. Keskusteltiin tietohallinnosta, joka lukeutuu osaksi esim. tiedolla johtamista ja kytkeytyy moniin kokonaisuuksiin. Tarpeen mukaan aihetta nostetaan enemmän tiekartassa esille uudistuksen edetessä.

Käytiin läpi jäsenten kommentit tiekartan eri kokonaisuuksiin. Tiekartan versiota on laadittu yhteistyössä jaoston kanssa. Käytiin läpi maakuntien johtamisen, hallinnon, talouden (rinnalla pelastustoimen talouden kuva) ja palvelujen osa-alueet. Todettiin, että läpileikkaavuus ja alueiden eri tilanteet tulee huomioida myös tiekartassa. Palvelujen osalta käytiin eri vaiheiden nostoja läpi. Esille nousi mm. alkuvaiheessa palveluverkon nykytila, sote-digin rooli ja hankkeiden eteneminen. Tiekartan vaiheiden edetessä mm. väliaikaiset valmisteluelimet (vatet) ja lainsäädännön astuminen voimaan, konkreettiset toimet ja tuotannon uudelleen järjestely nousevat keskeisiksi teemoiksi. Maakuntavaltuusto ja uusi järjestämis malli ja –vastuun siirtyminen ja johtamisen kokonaisuus nousevat erityisesti loppupään vaiheiden osalta esille.

Keskustelussa haasteiksi identifioitiin mm. eri asioiden vaiheistaminen, VATE:n rooli, toiminta ja perustaminen sekä tiekartan teemojen synkronointi. Keskusteltiin myös järjestäjä-tuottaja rooleista ja erottamisesta ja todettiin, että vaateita ei ole näiden erottamiseen kuten Sipilän hallituksen uudistuksen aikana oli. Keskustelussa nousi myös alueiden erilaisuus ja sen vaikutus tuotannon siirtymiseen ja tulevan rakenteen suunnitteluun. Tuotiin esille vaihtoehtoinen hahmottamistapa

tiekarttaan, jossa "yhteislähdön" sijaan vaiheistusta hahmoteltaisiin sen perusteella, milloin viimeistään eri asioiden tulisi olla tehtynä. Todettiin, että lainsäädännön selkiytymisen kautta saadaan selville tarkempi aikataulu ja takarajat.

Keskustelussa tuotiin myös esille, että kuntien ja maakuntien yhteistyö olisi perusteltua saada näkyviin tiekartassa.

3. Sote-uudistuksen valtionavustustentilanne

Salme Kallinen kertoi tulevaisuuden sote-keskuksen valtionavustushakujen tilanteesta (liite 3). Todettiin, että päätökset tehdään 30.6. mennessä ja avustukset ovat käytettävissä 2022 viimeiseen päivään saakka. Hakemuksia tuli 24 kpl, joista 23 täyttivät kriteerit. Alueilta on haettu yhteensä 72,9 miljoonaa euroa, jaettavana on 70 miljoonaa. Todettiin, että sote-keskusten osalta THL toimii päävastuullisena arviointitahona ja että arviointiprosessi on käynnissä. Tulevaisuuden sote-keskusavustusten osalta tiedetään 20.5. mennessä mitä lisäselvityksiä mahdollisesti pyydetään kriteerien selvennyessä.

Antti Kuopila esitteli rakenneuudistuksen valtionavustushaun yhteenvedon. Avustuksia haettiin 38 miljoonaa euroa enemmän kuin mitä on jaossa. Hakujen keskeiset teemat liittyvät tietojohdantamiseen, järjestäjän rooliin ja johtamiseen, tuotannon ohjaukseen ja palvelukokonaisuuksiin, digitaalisiin työvälineisiin ja niiden hyödyntämiseen ja asiakas- ja potilastietojärjestelmiin. Käytiin läpi rakenneuudistuksen avustusten käsittelyaikataulu. Myös rakenneuudistuksen päätökset tehdään 30.6. mennessä.

4. Uudistuksen tilannekatsaus

Pelastusneuvos Janne Koivukoski SM:stä esitteli pelastustoimen alueellisen valmistelun tilanteen (liite 4). Käytiin läpi tavoitteet uudistukselle pelastustoimen osalta. Esiselvityshanke on parhaillaan käynnissä pelastuslain uudistukselle. Käytiin läpi ensihoidon järjestelyt. Todettiin, että alueellisen valmistelun osuus etenee kullakin alueella sisäisten valmisteluelimien puitteissa, ja että sisäministeriö ei tällä hetkellä ole mukana alueellisessa valmistelussa. Käytiin läpi VM:n erillismäärärahan käyttökohteet ja ICT-uudistuksen painopisteet.

Ville-Veikko Ahonen valtiovarainministeriöstä esitteli hallituksen esityksen tavoiteaikataulua, ja esityksen sekä lakipaketin virkamiesvalmistelua VM:ssä. Tavoitteena on saada marras-joulukuun taitteessa lakipaketti eduskunnan käsittelyyn.

Pidettiin 20 minuutin tauko.

5. THL:n sote-rahoituksen tarvevakiointi – raportin esittely

Kari Hakari jatkoi puheenjohtajana klo. 12.00

Tutkimusprofessori Unto Häkkinen THL:stä esitteli hiljattain julkaistun sote-rahoituksen tarvevakiointiraportin (liite 5). Todettiin, että tarvevakiointikriteerijä on parannettu merkittävästi mm. kattavamman aineiston pohjalta. Uudet kertoimet ottavat paremmin huomioon hoitokäytäntöjen erilaisuuden, muuttuneen palvelurakenteen ja väestön tarpeet. Esiteltiin korvauskriteerit ja maakuntien arviointi –hanketta, jonka pohjalta raporttiin on kerätty tulokset.

Esiteltiin hankkeen laaja tutkimusaineistopohja ja tavoitteet. Tuotiin esille uusi sairausluokitus, joka on kehitetty laajan asiantuntijajoukon kanssa. Käytiin läpi kehitetyt mallit.

Käytiin läpi tuloksia, joissa verrataan maakuntien uusien ja vanhojen kriteerien pohjalta todettuja eroja. Todettiin, että uusien tuloksien mukaan mm. terveyden- ja sosiaalihuollon sekä vanhuspalvelujen tarpeet korreloivat läheisesti toisiinsa maakuntatasolla, mutta hajonta on kasvanut, eli ääripäävät ovat kauempana keskiarvosta aiempaan verrattuna. Suurimmat muutokset nähdään vanhustenhuollon ja sosiaalipuolella hajonnassa, joissa tarve-erot suhteessa maan keskitasoon eroavat joidenkin kuntien kohdalla merkittävästi enemmän kuin aiemman hankkeen tiedoilla. Todettiin, että kehittyneet rekisterit mahdollistavat ajantasaisen tiedon tuottamisen tarvekriteereistä, joiden lähtökohtana on taata maakunnille / kunnille yhtäläiset taloudelliset mahdollisuudet tuottaa palveluja suhteessa alueen tarpeisiin. Käytiin läpi raportin tiedon käyttötarkoituksia ja tuotiin esille tulevia toimenpiteitä.

Käytiin keskustelua raportista ja tuloksista. Ehdotettiin kehitysehdotuksia raporttiin mm. siltä osin, että muutokset vanhoihin tietoihin tuotaisiin selvemmin näkyviin.

6. Tilannekatsaus alueilta

Sovittiin, että alueiden tilannekatsausta ei tällä kertaa käydä läpi, sillä tämä käytiin edellisessä kokouksessa kattavasti. Kari Hakari STM:stä kävi läpi vielä lopuksi tilannekatsausta. Tuotiin esille korona-epidemian vaikutus myös sote-valmistelutyöhön, mutta lainsäädäntötyö on edennyt lähes tavoiteaikataulussa. Todettiin, että sote-ministerit tekevät alkusyksystä ns. maakuntakierroksen. Korona-epidemia vaikuttaa kierroksen aikatauluun ja käytännön toteutukseen. Tarpeen tullessa kierros voidaan mahdollisesti toteuttaa myös webinaarina. Todettiin, että alueisiin tullaan olemaan tarkemmin yhteydessä keskustelujen osalta.

7. Muut asiat

Keskusteltiin tilanteesta. Tuotiin esille valmistelussa huoli siitä, että alueellisen valmistelun näkökulmasta hakuja on monia päällekkäin ja tämä rasittaa resursseja ja aikataulua. Todettiin myös, että johtuen valtionavustuksen puitteissa tapahtuvasta valmistelusta ja kommunikaatiosta alueiden kanssa, pelastustoimi on jäänyt ikään kuin varjoon eikä alueet koe saavansa tarpeeksi virallisia ohjeistuksia tai tietoa.

8. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous ja todettiin, että seuraava kokous pidetään 18.06.2020 klo 10.00–14.00 skypekokouksena. Kokouksessa käsitellään hallituksen esitystä sote-lainsäädännöksi. Keskusteluun pyydetään mukaan lainvalmistelijoita ja jäsenistölle tullaan lähettämään lomake, jonka kautta voivat etukäteen lähettää käsiteltäväksi kysymyksiä.